UUTISET

Talo on niin hiljainen, että myrskyn ääntä pitää käydä kuulostelemassa ulkona. **USKO JA TAINA PAANANEN, PIHTIPUDAS**

Turvavyö pelastaisi myös traktorissa

Kauhan putoaminen traktorin etukuormaajasta kesken ajon on vienyt tänä vuonna kahden ihmisen hengen. Turvavyö pelastaisi traktorin kaatuessa.

Tänä vuonna on tapahtunut kolme kuolemaan johtanutta traktorin kaatumisonnettomuutta.

Onnettomuuksista kahdessa etukuormaimessa ollut kauha on tippunut kesken ajon ja traktori on pyörähtänyt kauhan yli ympäri. Uhri on pudonnut traktorin hytistä ja jäänyt traktorin alle.

Kolmannessa onnettomuudessa hytitön traktori kaatui kyljelleen auton osuttua sen perään kiinnitettyyn työkoneeseen.

Huhtikuussa Pirkanmaalla tapahtuneessa kauhan putoamisen aiheuttamassa onnettomuudessa kuoli traktoria kuljettanut mies. Heinäkuussa Pohjois-Savossa kuoli samankaltaisessa turmassa traktorin kyydissä ollut lapsi.

Pirkanmaan tapauksessa onnettomuuden tutkinnassa havaittiin, että kauha ei ollut ollut lukkiutuneena etukuormaajaan. Ajonopeus onnettomuudessa oli 30 kilometriä tunnissa.

Tutkijalautakunnan ajoneuvotekninen jäsen **Ari Toivanen** sanoo, että traktoreihin tulisi asentaa varoitusvalojärjestelmä, joka varoittaisi, jos kauha ei ole lukittu.

”Pidemmälle viety järjestelmä olisi, että traktori ei lähtisi liikkeelle ennen kuin lukitus on kiinni.”

Turvavyöt kuljettajalle ja matkustajalle

Toivanen ja tutkijalautakunnan poliisijäsen **Mikko Satonen** katsovat, että turvavyöt ja niiden käyttövelvollisuus olisi saatava pakollisiksi myös traktoreihin. Kuljettajan lisäksi myös kyydissä olevan olisi käytettävä istuimessaan turvavyötä.

”Tapahtuneissa onnettomuuksissa turvavyö olisi pelastanut. Traktoreiden hyttien rungot kestävät kaatumisen. Kolmipisteturvavyöllä kuljettaja pysyisi kiinni istuimessa, missä hän olisi turvassa, eikä putoaisi ulos hytistä”, Satonen sanoo.

Toivanen ja Satonen katsovat, että myös vanhoihin traktoreihin olisi asennettava turvavyöt.

Ongelmallinen tapaus ovat vanhat hytittömät ja turvakaarettomat traktorit. Turvakaaren ja turvavyön asentaminen niihin lisäisi kuljettajan turvallisuutta.

Myös Valtran myyntijohtaja **Pertti Laaksonen** näkee turvavyöt tarpeellisiksi.

”Traktorit kulkevat viittäkymppiä. Jos esimerkiksi lumia auratessa pamauttaa vauhdilla kaivonkanteen, on turvavyö tarpeen.”

Valtralla on saatavana traktoreihin lisävarusteena turvavöitä. Pääasiassa asennetut turvavyöt ovat olleet lannevöitä, mutta myös kolmipistevöitä on asennettu.

Laaksosen mukaan hydraulisella lukituksella toimiviin etukuormainten kauhoihin olisi mahdollista kehittää onnettomuustutkijoiden ehdottama varoitusvalojärjestelmä.

Lukitustapit voivat kuitenkin mennä kiinni, vaikka kauhan korvakkeet eivät olisi kiinnitysreiässä, jolloin varoitusjärjestelmä ei varoittaisi, Laaksonen pohtii järjestelmää.

Muista turvallisuus kiireessäkin

Onnettomuustutkijat muistuttavat, että syksyn peltotyökiireiden keskelläkin on muistettava työturvallisuus.

Etukuormaajaan ja etunostolaitteeseen kiinnitettävien laitteiden lisäksi on varmistettava myös takanostolaitteeseen kiinnitettyjen koneiden lukitukset ennen ajoon lähtöä.

Traktorin hytissä ei saa pitää työkaluja tai työkalupakkeja irrallaan, koska kaikki irralliset tavarat pahimmassa tapauksessa menevät jarru- tai kytkinpolkimen alle ja estävät ajoneuvon hallinnan.

Traktorin kaatuessa irrallaan olevat tavarat tippuvat kuljettajan päälle.

Yleisimmät onnettomuudet, joissa traktori on mukana, ovat törmäykset risteyksissä. Autoilijat eivät aina osaa odottaa traktorin kääntyvän peltoliittymään tai traktorin keula tulee pusikoituneesta liittymästä tielle.

Toimivilla ja puhtailla vilkuilla, valoilla sekä hitaan ajoneuvon kolmiolla risteysonnettomuuksia voi välttää.

TUURE KIVIRANTA

POLIISI

Traktori kaatui ympäri kauhan irrottua noin 30 kilometrin tuntinopeudessa. Perävaunu on kulkusuunnassa. Turma sattui huhtikuussa Pirkanmaalla.

TURVAVYÖT

EU määrää asentamaan

Vuodesta 2016 alkaen EU vaatii uusiin traktoreihin turvavyöt. Traktoreita koskeva EU:n puiteasetus on valmistelussa.

Suomen tieliikennelakia uudistetaan ja sen yhteydessä käsitellään turvavyöasioita. Uuden lain ehdotusten on tarkoitus valmistua vuonna 2015.

Nykyisin turvavyön voi hankkia traktoriin lisävarusteena. Hinta vyölle on noin 500 euroa.

Pihtiputaan Muurasjärven järviruoko sopii hyvin rakentamiseen.

Ruoko pakataan tiiviiksi.

Luonnonvalo ja puu luovat ainutlaatuisen kokonaisuuden.

PEKKA FALI

Helteellä täällä on vilpoisaa ja myrskylläkin hiljaista, Usko Paananen kiittää kattoaan.

Kahdeksankulmainen päärakennus ja muhkeat ruokokatot luovat pihapiiriin vahvan tunnelman.

Ruokokaton alla on vilpoisaa

Suomesta puuttuu ruokojen käytön perinne ja kulttuuri

PIHTIPUDAS (MT)
Suomessa olisi laadukasta järviruokoa ja kaikki syyt lisätä ruokojen käyttöä kattojen ja miksei seinienkin rakennusaineena. Tiedon puute ja asenteet kuitenkin jarruttavat ruokokattojen yleistymistä.

Tämä on sääli ainakin **Usko** ja **Taina Paanasen** mielestä. He saivat ruokokattoisen talonsa valmiiksi 10 vuotta ja 3 kuukautta sitten. Sen jälkeen he ovat olleet taloonsa tyytyväisiä jokaisena päivänä.

Ruokokatto on kesällä viileä, talvella lämmin, ja parhaimmillaan se on rajuilmalla.

”Talo on niin hiljainen, että myrskyn ääntä pitää käydä kuulostelemassa ulkona.”

Ongelmia ei ole kymmenessä vuodessa ilmennyt.

”Mutta onhan takuuaikaakin jäljellä vielä 70 vuotta”, Usko Paananen naurahtaa.

Hiljainen ja luja

”Toimittajat kysyvät aina näitä samoja”, Paananen sanoo.

”Vastaan heti, että katto ei vuoda. Edellytys tälle on tietysti, että kate tehdään kunnolla. Siinä on nelinkertainen kiristys.

Hyvin tehty ruokokatto myös kestää. Virossa on purettu yli sata vuotta vanhoja kattoja ja todettu, etteivät ne olleet muuttuneet lainkaan.

Ruokokatto on helteellä viileä. Ruoko imee itseensä kosteutta ja haihduttaa sitä. Haihtuva vesi sitoo lämpöä ja viilentää.

Jyrsijät ja muut pikkuotukset eivät viihdy katossa. Ruoko erittää piihappoa, joka on kasvin oma suojakeino tuhoeläimiä vastaan.

Ruokojen säilyvyyttä parantaa myös harjalle asennettava kupariviiste. Kupari on itsessään desinfioivaa ainetta.

”Virossa samaan tehtävään on käytetty katajakeppiä, mutta kupari taitaa olla tehokkaampaa.”

Asenteet jarruna

Paanasten tytär **Heidi Paalatie** teki muutama vuosi sitten kandidaatin opinnäytetyön ruokokatteen käytöstä Suomessa ja totesi, että käytön yleistymisen esteenä on muutama syy yli muiden. Tietämättömyys, asenteet ja kaluston puute vaivaavat ja vahvistavat toistensa vaikutusta.

”Virossa, Tanskassa ja Hollannissa tämä kate on varsin yleinen. Myös Saksassa halutaan käyttää ruokoa, vaikka sitä ei kasva omassa maassa. He käyttävät Balaton-järven heikkolaatuista ruokoa.

Suomessa järviruoko olisi erittäin hyvin rakentamiseen sopivaa. Perinteet ja kulttuuri kuitenkin puuttuvat”, Usko Paananen vahvistaa.

Virossa osataan

Suomenlahden toisella puolen asiat ovat toisin. Neuvostoaikana ruokokattoja ei tehty. Heti kun ”edistyksen valta” oli murtunut, ruokomestarit alkoivat kouluttaa uusia osaajia, ja perinne jatkuu vahvana.

Virosta tulivat Paanasen katon tekijätkin. Kolmen miehen porukka teki katon parissa viikossa.

Ruokokatto ei ole halpa ratkaisu. Paanasten katon hinta kymmenen vuotta sitten oli noin kolminkertainen muihin materiaaleihin verrattuna.

Tai mikä nyt on halpaa. Jos katto kestää ihmisiän ilman korjauksia, kustannus vuotta kohden ei ole suuri.

Kun talo on kahdeksankulmainen, ei katon teko millään aineella olisi ollut kovin helppoa.

Paanaset käyttivät ruokoa myös talon rossipohjassa ja seinärakenteissa rakennuslevyn tapaan.

Vaativaa työtä

Ruokokaton teko ei ole aivan joka pojan työtä.

”Siinä ei auta oikaista missään kohtaa. Sen vuoksi kaikista ei ole ruokokaton tekijöiksi.”

Paananen ehti oppia tämän kantapään kautta.

”Katoimme ensin ulkorakennuksen talkoovoimin. Päättelimme jostain syytä, että kiinnityspisteitä ei tarvita 20 sentin välein ja harvensimme välin puoleen metriin. Katosta tuli vuotava.

Pitäisi opetella työ ensin ja vasta sitten alkaa parannella sitä”, Paananen huokaisee.

Katto kyllä korjaantui itsestään muutaman vuoden jälkeen. Oikeiden työtapojen tärkeyden se kuitenkin ehti Paanaselle opettaa.

JOUKO RÖNKKÖ

Hyvä luonnolle

Ruokokaton tarveaineet saadaan suoraan luonnosta. Rakentamiseen kelpaa hyvin vaikka oman rannan ruoko. Samalla puhdistetaan järveä.

Ruoko korjataan mieluiten jään päältä maalis–huhtikuussa. Silloin talven tuulet ovat ehtineet puhaltaa ruovikon puhtaaksi lehdistä, kortteista ja muusta ylimääräisestä nöyhtästä.

Ensimmäinen leikkaus on hoitoleikkaus.

”Tiheässä ruovikossa korret kasvavat kierteelle, kun ne pyrkivät valoon toistensa välistä”, **Usko Paananen** sanoo.

Toisessa niitossa saadaan suoria ruokoja.

JOUKO RÖNKKÖ